

Infofiche Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen (VAPZ)

Het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen (VAPZ) wordt steeds vaker gezien als een manier om aan pensioenopbouw te doen. Vanuit diverse hoeken worden zelfstandigen immers op deze 'nieuwe' mogelijkheid gewezen. Nochtans bestaat dit systeem reeds van in het begin van de jaren '80. Waarom dan plots zoveel aandacht voor het VAPZ?

Doelstelling VAPZ

Met het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen wilde de overheid de zelfstandigen de mogelijkheid bieden om een aanvullend pensioen te financieren onder de vorm van een kapitalisatiestelsel. Op die manier zou hun pensioen op hetzelfde niveau komen als dat van werknemers. Deze levensverzekering kon tot december 2003 enkel afgesloten worden via een sociaal verzekeringsfonds.

Met de programmawet van 24 december 2002 en deze van 22 december 2003 voerde de wetgever enkele veranderingen door. Vanaf 1 januari 2004 konden VAPZ-contracten worden aangeboden door alle pensioeninstellingen. Banken en verzekeringsmaatschappijen hadden nu ook de mogelijkheid om deze vorm van pensioenvorming aan te bieden.

Daarnaast werd door middel van deze wet de aanvullende pensioenregeling voor alle zelfstandigen gelijkgesteld. De VAPZ-wet wijzigde dus ook de regeling van de bestaande pensioenregelingen voor specifieke beroepen zoals artsen, tandartsen, apothekers, kinesitherapeuten, notarissen, advocaten en gerechtsdeurwaarders.

Is het VAPZ dan zo voordelig?

Alle zelfstandigen die minimaal de sociale zekerheidsbijdragen betalen van een zelfstandige in hoofdberoep kunnen een VAPZ afsluiten. Wanneer de overheid private pensioenopbouw wil stimuleren doet ze dat veelal door middel van het bieden van fiscale stimuli. Daarom laat ze toe dat in de personenbelasting maximaal 8,17% van een begrensd beroepsinkomen mag afgetrokken worden. Het referentie-inkomen is het inkomen waarop sociale bijdragen worden betaald, m.a.w. het geïndexeerde beroepsinkomen van het derde jaar voorafgaand aan de betaling van de VAPZ-premie. Dit bedrag is makkelijk terug te vinden. Het wordt vermeld op de aanvraag tot betaling van uw sociale bijdragen. De maximale bijdrage wordt op 9,40% van dit referentie-inkomen gebracht wanneer het VAPZ-contract 'sociaal' is. Een VAPZ is sociaal wanneer 10% van de pensioenpremie bestemd voor een aanvullend rust- en/of overlevingspensioen wordt besteed aan een solidariteitsstelsel.

De mogelijke solidariteitsstelsels zijn: premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, invaliditeit of moederschap, een uitkering van een rente bij tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid of bij overlijden tijdens de beroepsloopbaan, de betaling van een forfaitaire vergoeding bij ernstige ziekte of afhankelijkheid van de gepensioneerde of verhoging van de lopende pensioenrente of overlevingsrente. In ieder geval is de maximale premie beperkt tot 3.027,09 euro voor een gewone VAPZ en 3.482,82 euro voor een sociale VAPZ (cijfers 2015).

De betaalde premies zijn aftrekbaar als sociale bijdragen. Hierdoor kan de zelfstandige de premie ook aftrekken wanneer hij kiest voor het stelsel van de forfaitaire beroepskosten.

De premie vermindert het belastbare beroepsinkomen waardoor de zelfstandige een belastingbesparing geniet aan het marginale tarief. De vermindering van het beroepsinkomen heeft tot gevolg dat ook de berekeningsbasis voor de sociale bijdragen vermindert.

Het feit dat VAPZ-premies, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de premies voor Individuele Pensioentoezegging (IPT), niet onderworpen zijn aan verzekeringstaks, maakt dat het rendement van de premie hoger ligt dan bij een alternatieve vorm van pensioenvorming.

Meer informatie?

Went u een totaalservice, neem dan contact op met Mo Boujedianne op 03 217 56 85 of via mbo@vanbreda.be.

www.vanbreda.be

En wat bij de uitkering van het gespaarde kapitaal?

Bij pensionering, ten vroegste op 60-jarige leeftijd wordt het pensioenkapitaal uitgekeerd. De verzekerde kan ook de uitkering ervan onder de vorm van een rente vragen.

Welke de uitkeringsvorm ook is, ze is belastbaar onder de vorm van het stelsel van de fictieve rente. Het uitgekeerde bedrag wordt niet in één keer aan een bijzonder tarief belast zoals dit bij groepsverzekeringen of een IPT het geval is. Gedurende 10 jaar bij uitkering na de 64ste verjaardag of 13 jaar bij een uitkering voordien, zal ze belastbaar zijn op een percentage van het kapitaal opnieuw afhankelijk van de leeftijd. Bij pensionering op 60 jaar bedraagt het percentage 3,5%, bij pensionering op 65 is dit 5%.

Vermits deze fictieve rente als een inkomen dient te worden aangegeven, zal ze op marginale wijze worden belast. Heeft de voormalige zelfstandige enkel een wettelijk pensioen dan is de belastingdruk uiterst beperkt. Valt de uitkering samen met bijvoorbeeld andere onroerende inkomsten, dan kan de marginale belastingdruk wel oplopen. In dat geval zou ze wel meer kunnen bedragen dan de specifieke taxatie van 16,5% uit bijvoorbeeld een groepsverzekering.

VAPZ en de 80%-regel

Zelfstandige bedrijfsleiders hebben naast het VAPZ ook de mogelijkheid om, wat het tweedepijler pensioen betreft, een aanvullend pensioen op te bouwen in de schoot van hun onderneming. Dit kan onder de vorm van een groepsverzekering, IPT, of een onderlinge overeenkomst tussen de onderneming en de bedrijfsleider. De premies zijn aftrekbaar voor zover voldaan wordt aan de beperkingen opgelegd door de 80%-regel. Het gevormde kapitaal mag niet groter zijn dan datgene dat nodig is om een aanvullende rente te verzekeren die 80% bedraagt van de laatste brutobezoldiging, onder aftrek van het wettelijke pensioen, gerelateerd aan de carrière.

Voor 1 januari 2004 was er nogal wat onduidelijkheid of een VAPZ ook kon afgesloten worden wanneer er reeds een groepsverzekering of andere pensioenopbouw binnen de onderneming bestond. Door de wetwijziging is hier duidelijkheid geschapen. Het gevormde bedrag aan VAPZ dient mee in de berekening van de 80%-regel te worden opgenomen.

Momenteel bestaat er nog onduidelijkheid of het VAPZ, opgebouwd vóór het in voege treden van deze wet moet meegeteld worden in de 80%-regel of niet. Een letterlijke interpretatie van de nieuwe wettekst zou er toe kunnen leiden dat de gevormde reserve niet zou moeten meegeteld worden. De fiscus echter huldigt dit standpunt vooralsnog niet. Daarom adviseren wij om de totale reserve van het VAPZ mee in de berekening op te nemen tot de Federale Overheidsdienst Financiën een duidelijk standpunt heeft ingenomen.

Het afsluiten van een VAPZ-contract kan een fiscaal interessante investering zijn, maar heeft ook een impact op de jaarpremie in uw groepsverzekering of IPT. Veelal bevat een groepsverzekering of een IPT ook aanvullende waarborgen bij invaliditeit. De vermindering van de premie van de hoofdwaaiborg pensioen/overlijden, heeft regelmatig ook tot gevolg dat de premie voor de aanvullende waarborg dient te worden verminderd. Het aangaan van een VAPZ kan daarom ook gevolgen hebben voor de fiscaal voordelige dekking van uw arbeidsongeschiktheidsrisico.

Vastgoedfinanciering

Uw kapitaal kan dienen voor het verwerven, maar ook bouwen, renoveren of verbeteren van een onroerend goed. Voorbeelden: de aankoop van een huis, de constructie van een veranda, een vast zwembad, het aanleggen van de tuin, het installeren van een nieuwe keuken, zonnepanelen enzovoort.

Alle types onroerend goed zijn toegelaten (bv. woning, bouwgrond, handelspand, garage). Het hoeft niet om een eerste of enige woning te gaan. Het vastgoed mag gelegen zijn in België of in een ander land van de Europese Unie.

Uw vastgoedproject financieren met een voorschot op uw extralegaal pensioen is een voordelig alternatief voor een hypotheecair krediet: geen schattings- of dossierkosten, geen notaris- of hypotheekkosten, een soepele terugbetaling, ...